Marathi

कचरा गाडी आली आहे !

लेखन – डॉ. मोहम्मद साजिद खान | चित्रांकन – बी. शिवरंजनी

Stories speak...!

Stories are the heartbeat of life, weaving together the bittersweet moments that shape our existence. They ignite our spirit, empower us to face life's challenges, and guide us through the complexities of the world. From the digital age to women's rights, from nature conservation to the pursuit of livelihood, and from embracing life's trials to exercising our right to vote – these stories illuminate the path to a meaningful life. Stories woven around 'Critical Life Skills' not only entertain but also cultivate wisdom, enhance our reasoning, and teach us the art of making informed and thoughtful decisions. Step into the narrative, reflect deeply, and let the stories lead you forward!

Coordinator: Prof. Usha Sharma, Professor & In-charge, Cell for National Centre for Literacy, NCERT, New Delhi

Writer: Dr. Mohd. Sajid Khan

Illustrations: B. Shivranjani

Typography: Rahul Anil Rathod, Director, Illusion Productions, Mumbai

Layout: Mohd. Nazim, Designer

Translation: Central Institute of Indian Languages, Mysore

Reviewer: Central Institute of Indian Languages, Mysore

Guidance: Prof. Nina Sabnani, Animator and Guest Faculty, Department of Design, IIT Hyderabad

Acknowledgements:

Akshay Kumar Dixit, Mentor Teacher, Delhi Administration

Shyam Singh Sushil, Writer

Dr. Vibhuti Pandya, Head, Animation & Multimedia Department, BIT Jaipur

Gautam Goswami, Assistant Professor, Animation & Multimedia Department, BIT Jaipur

IIT Hyderabad: Dr. Prasad S. Onkar, Associate Professor and Head, Department of Design; Prof. Deepak John Matthew, Professor, Department of Design; Delwyn Jude Remedios, Assistant Professor, Department of Design; Ankita Roy, Assistant Professor, Department of Design; Dr. Mohd. Shahid, Assistant Professor, Department of Design; Dr. Saurav Deori, Assistant Professor, Department of Design; Dr. Shuhita Bhattacharjee, Assistant Professor, Department of Liberal Arts

Mohd. Shah Alam, Senior Consultant (ICT), Cell for National Centre for Literacy, NCERT

Bhawna Khera, Junior Project Fellow, Cell for National Centre for Literacy, NCERT

उल्लास
ULLAS
जन जन साक्षर
नव भारत साक्षरता कार्यक्रम

कचरा गाडी आली आहे !

लेखन – डॉ. मोहम्मद साजिद खान

चित्रांकन – बी. शिवरंजनी

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

गाडीवाला आला घरातून कचरा बाहेर काढा,गाडीवाला आला घरातून कचरा बाहेर काढा

शांती , जरा कच-ऱ्याची पिशवी कचरा गाडीत ताक.

हो आई, मी आताच जात आहे.

हिरव्या आणि निळ्या अशा
दोन्ही कचऱ्याच्या डब्यांम-
धून पिशव्या काढून घेणे.
हो ठीक आहे.
शांतीने दोन्ही कचऱ्याच्या डब्यांम-
धून पिशव्या काढल्या.
स्वागत
कोणती पिशवी कुठे
ठेवायची ते आठवते का?
होय. ओला कचरा
हिरव्या डब्यात आणि
सुका कचरा निळ्या
डब्यांमध्ये.

गीला कचरा
सूखा कचरा
शाब्बास! एकदम बरोबर.
शांती हसत...
...घरातील इतर कामात व्यस्त झाली.

अचानक शांतीला प्रश्न पडला की तिने अंड्याची टरफले चुकीच्या डब्यात तर टाकली नाही ना!
?
?
तिने आईला विचारले...
आई , मी अंड्याची टरफले ओल्या कचऱ्यात फेकून दिली. ते सुक्या कचऱ्यात टाकायला हवी होती ना?
आईने शांतीकडे काळजीपूर्वक पाहिलं...

मग ती हसून म्हणाली...
नाही, नाही! अंड्याची टरफले ओल्या कच-ऱ्यातच जाणार.
आईने चहाचा घोट घेतला.
बरं, मला सांग, हा लाकडी चहाचा कप फुटला तर तो कोणत्या कचऱ्याच्या डब्यात टाकला जाईल?
हे आम्ही फक्त कोरड्या कचऱ्यात टाकणार आहोत. मला चांगलं आठवतंय आई.
आता दुपार झाली होती. घरातील सर्व कामे जवळ-पास पूर्ण झाली होती. पण शांती कसल्या गोंधळात होती माहीत नाही.

हिरव्या पेटीत टाकलेला ओलसर कचरा, जसे की फळे आणि भाजीपाल्याची साले, अंड्याचे टरफले, खराब झालेले अन्न इत्यादी हिरव्या डब्यांमध्ये टाकलेला ओला कचरा हा मुळातच नैसर्गिकरित्या पुन्हा पृथ्वीत मिसळला जातो. पर्यावरणाचे नुकसान न करता ते खतात रूपांतरित केले जाऊ शकते.

दुसरीकडे, कागद, काच, प्लास्टिक, धातू, खाद्यपदार्थ पॅकेजिंग साहित्य इत्यादी निळ्या डब्यात टाकलेला सुका कचरा पुनर्वापर करण्यायोग्य असतो.

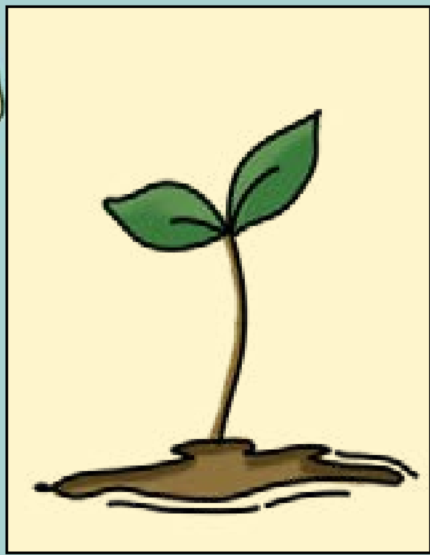

ओला आणि सुका कचरा वेगळा करणे महत्वाचे आहे कारण सुका कचरा पुनर्वापरासाठी दूषित होऊ नये.

त्यामुळे कचऱ्याचे योग्य व्यवस्थापन करण्यासाठीच
आम्ही ते वेगवेगळ्या डब्यात टाकतो.

शांतीने आईचे म्हणणे काळजीपूर्वक ऐकले...
...मग ती म्हणाली-
तू म्हणालीस ते सगळं मला समजलं. फक्त एक शेवटचा प्रश्न.
हो-हो, विचार.
मला हे माहीत आहे की तुम्ही खरेदी केलेल्या कचऱ्याच्या डब्यातील मोठ्या कागदी पाने सहजपणे लहान तुकड्यांमध्ये रुपांतर होऊन खत बनवू शकतात. पण त्यामध्ये तुम्ही कचऱ्याच्या अनेक लहान प्लास्टिकच्या पिशव्या गोळा करता. ते पर्यावरणासाठी हानिकारक नाहीत का?

शांतीचे बोलणं ऐकून आई नि:श_
ब्द झाल्या.
काय झालं आई?
आई हसत म्हणाल्या-
तू एकदम बरोबर
आहेस शांती.
प्लास्टिक पिशव्यांमध्ये कचरा
गोळा करणे योग्य नाही. आजपा-
सून मी याचीही काळजी घेईन.

सा विद्या या विमुक्तये

CELL FOR NATIONAL CENTRE FOR LITERACY

राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र–प्रकोष्ठ

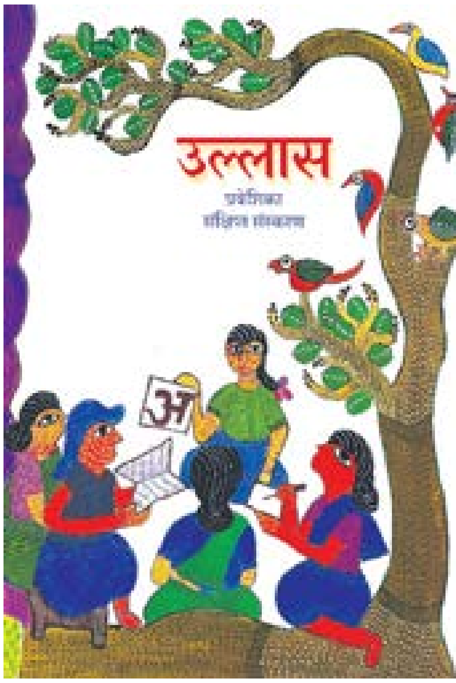

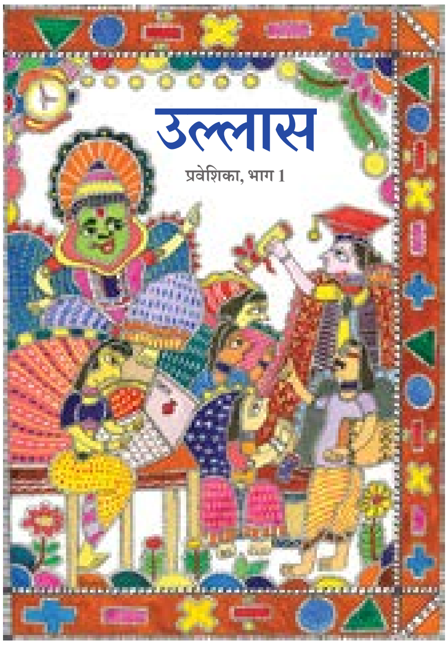

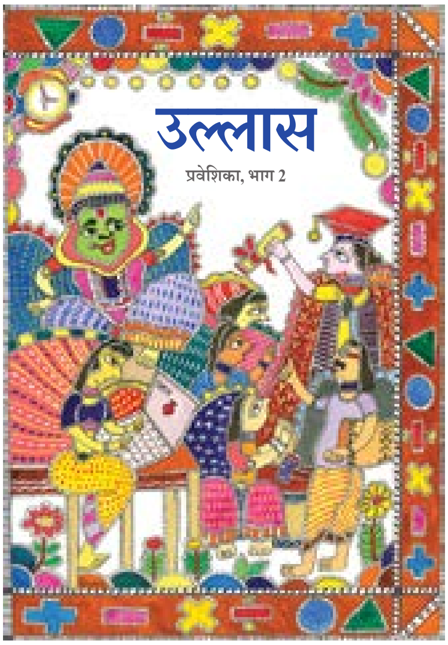

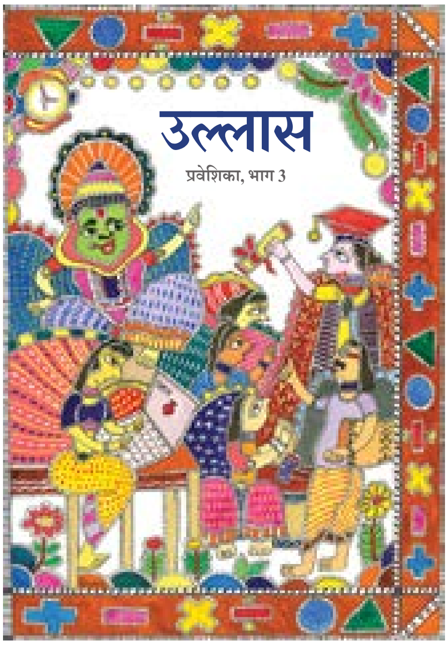

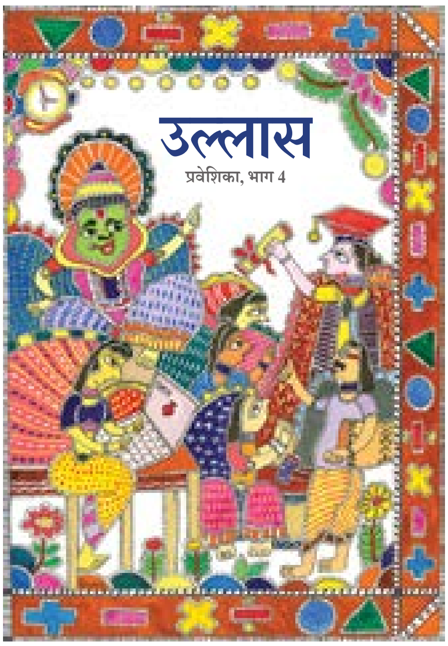

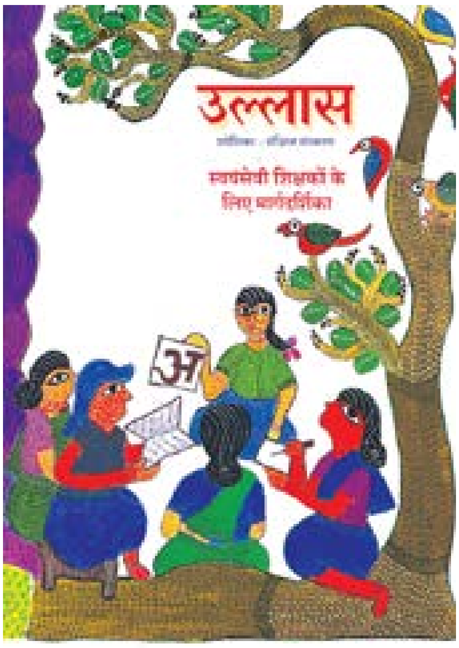

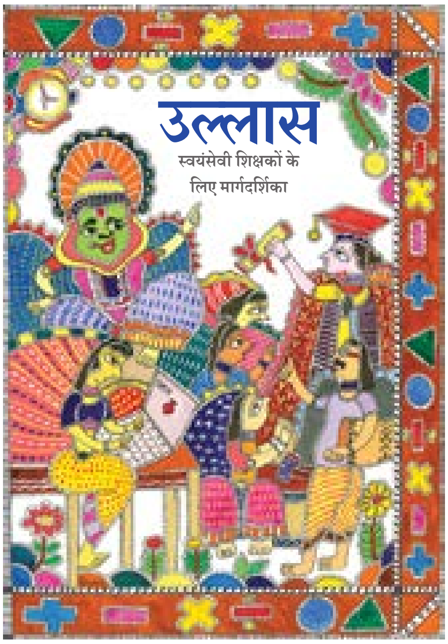

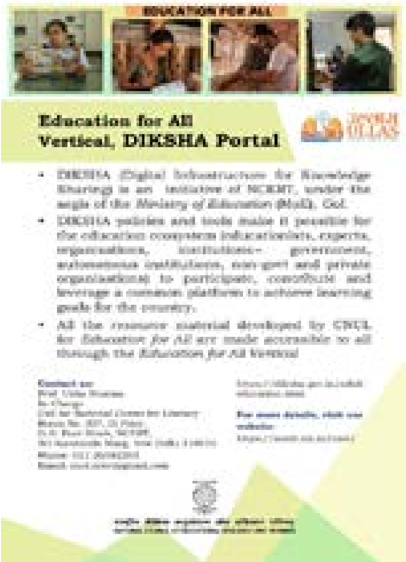

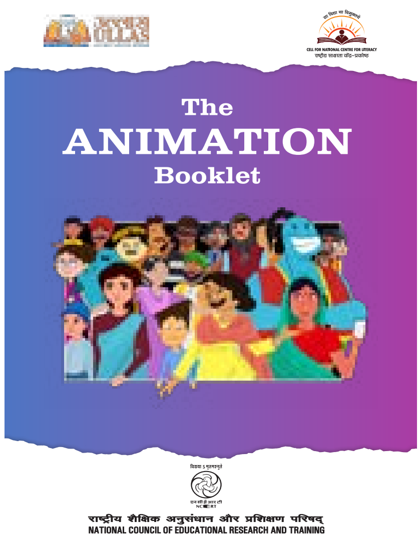

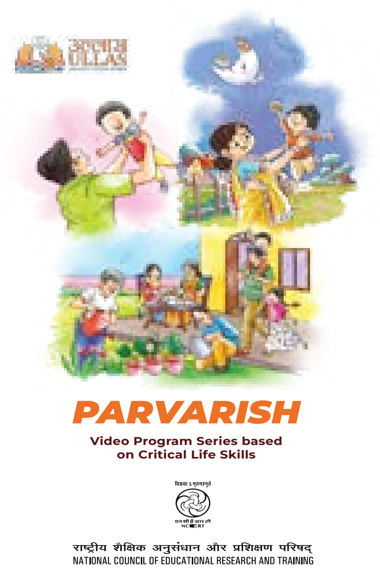

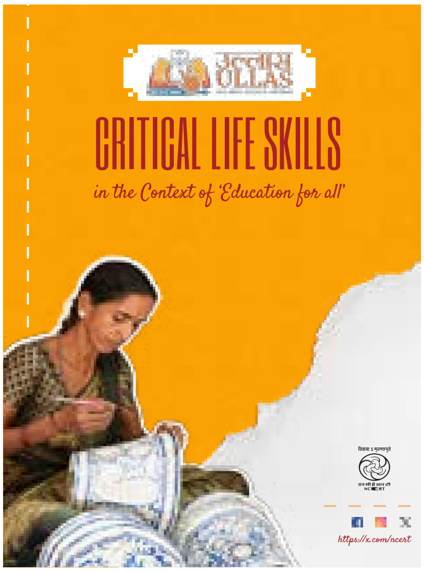

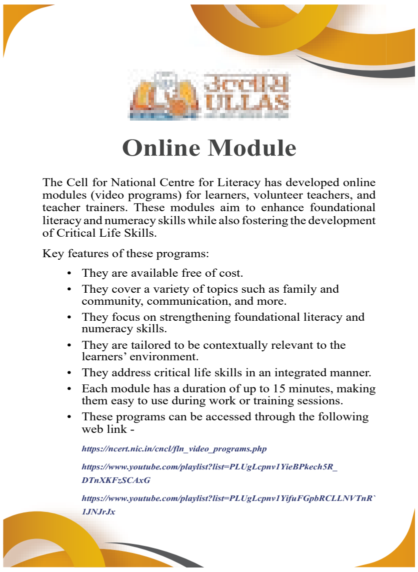
Online Module

The Cell for National Centre for Literacy has developed online modules (video programs) for learners, volunteer teachers, and teacher trainers. These modules aim to enhance foundational literacy and numeracy skills while also fostering the development of Critical Life Skills.

Key features of these programs:

- They are available free of cost.
- They cover a variety of topics such as family and community, communication, and more.
- They focus on strengthening foundational literacy and numeracy skills.
- They are tailored to be contextually relevant to the learners' environment.
- They address critical life skills in an integrated manner.
- Each module has a duration of up to 15 minutes, making them easy to use during work or training sessions.
- These programs can be accessed through the following web link -

  https://ncert.nic.in/cncl/fln_video_programs.php

  https://www.youtube.com/playlist?list=PLUgLcpnv1YieBPkech5R_DTnXKFzSCAxG

  https://www.youtube.com/playlist?list=PLUgLcpnv1YifuFGpbRCLLNVTnR`1JNJrJx

DIKSHA (Education for All Vertical) :
https://diksha.gov.in/adult-education.html

CNCL Website :
https://ncert.nic.in/cncl/

Story Books

Based on Critical Life Skills

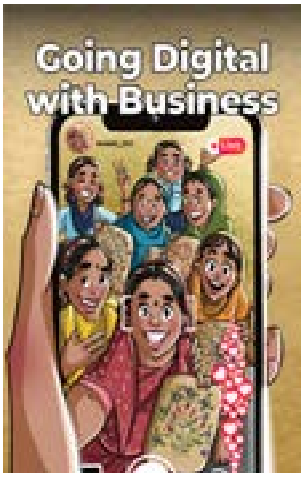

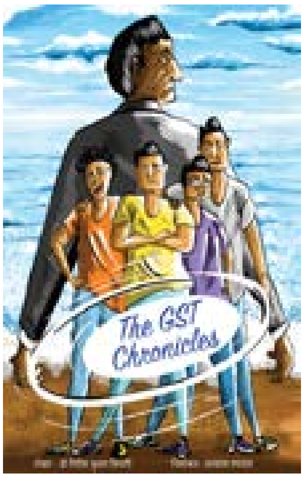

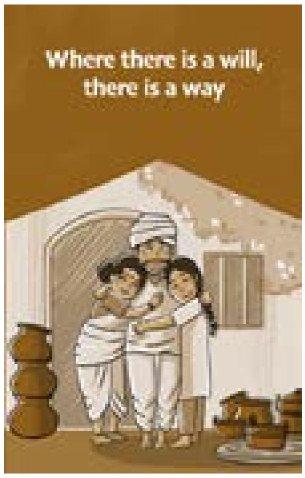

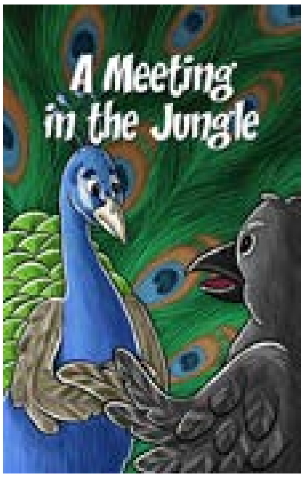

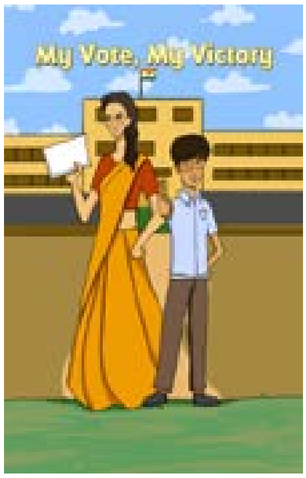

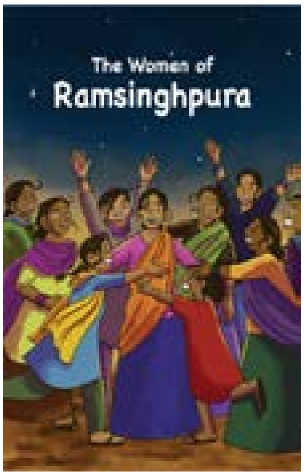

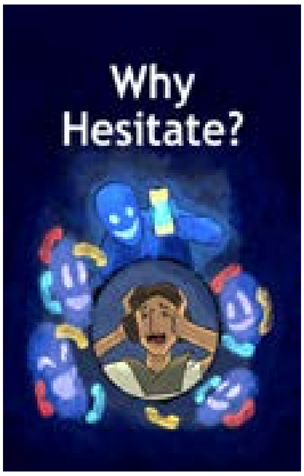

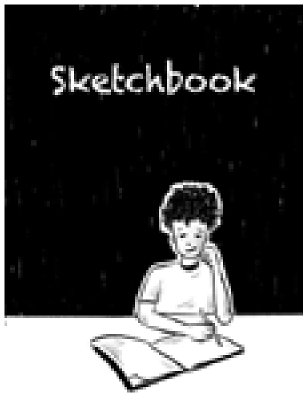

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING